

2001 - 2011

**PARTNERSTVO
MURÁNSKA PLANINA - ČIERNY HRON**

10 rokov spolupráce

Prezentácia vidieckych rozvojových aktivít na území
Muránska planina - Čierny Hron

S FINANČNOU PODPOROU
BANSKOBYSTRICKÉHO
SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Spoločných 10 rokov

„Zmena je zákon života.

A tí, ktorí sa pozerajú len do minulosti alebo prítomnosti, určite zmeškajú budúcnosť.“

John F. Kennedy

V októbri 2001 sa stretlo niekoľko nadšencov, ktorí pociťovali potrebu zmeniť niečo vo svojich obciach. Naštartovať nové myšlienky, prebudiť naše územie a hľadať spoločný cieľ. Cieľ, ktorý by napomohol dostať do povedomia obyvateľov aj návštevníkov, okrem výnimočnej prírody Muránskej planiny aj šikovnosť a obetavosť ľudí.

Osobne som nebola pri zrode myšlienky k vytvoreniu Partnerstva Muránska planina – Čierny Hron. Angažovať som sa začala spolu s ďalšími dobrovoľníkmi z ostatných obcí v r. 2004, keď sme sa s elánom zúčastňovali tvorby prvej rozvojovej stratégie rozvoja územia Partnerstva MP- ČH. Všetci sme cítili, že je tu pravý čas urobiť niečo, čo sa nám zdá dobré pre všetkých a tak zviditeľniť tento malý kúsok Slovenska. Počúvali a šírili sme zanietene myšlienku o fungovaní prístupu Leader v iných európskych krajinách a snívali sme o využití bruselských peňazí na zlepšenie života ľudí v našom regióne. Páčila sa nám myšlienka, že sami občania budú rozhodovať ako získané finančné prostriedky spoločne využijeme a nikto nám nebude byrokraticky prikazovať – čo je pre nás najlepšie.

Spoločnou ideou od začiatku je „Zvyšovanie úrovne kvality života obyvateľov v území s využitím miestnych zdrojov a aktívnej účasti občanov“. A hoci naše občianske združenie doteraz nezískalo podporu na realizáciu Integrovannej stratégie rozvoja územia z Programu rozvoja vidieka SR – nevzdávame sa. Aj napriek týmto neúspechom pokračujeme v činnosti ďalej. Máme síce obmedzené finančné možnosti na realizáciu aktivít, ktoré sme si dlhodobo plánovali, ale aj túto situáciu sa spoločne snažíme riešiť a hľadáme inú cestu ako získať aj menšie peniažky. Zapájame sa do rôznych vyhlásených grantov a sami spoločne už päť rokov poskytujeme finančné zdroje na realizáciu mikrograntov pre našich členov. Tie malé výsledky je možné vidieť po potulkách regiónom a obciach. Okrem vybudovaných detských ihrísk, nových náučných chodníkov, obnovených prameňov, odpočívadiel pre návštevníkov sa môžeme popýšiť aj mnohými kultúrnymi aktivitami a tiež činnosťou s deťmi a seniormi.

V úvode môjho príhovoru spomínam šikovnosť a obetavosť našich ľudí. Vymenovať ich všetkých, to sa jednoducho nedá. V každej z trinástich obcí poznám osobne za tých pár rôčkov takých výnimočných osobností naozaj veľa. Svojim prístupom, nápadmi a dobrovoľníckou prácou pomáhajú budovať to, o čom spoločne snívame - o lepšom a kvalitnejšom živote pre obyvateľov. Tým všetkým, na ktorých myslím, chcem vyjadriť úprimnú vďaku za ich prácu a podporu.

Do ďalších spoločných rokov prajem Partnerstvu Muránska planina – Čierny Hron úspešné napredovanie, zviditeľňovanie sa doma aj v zahraničí a najmä zanietenejších ľudí, ktorí nestratia nadšenie a nezmeškajú lepšiu budúcnosť nášho regiónu.

Mgr. Irena Milecová, predsedníčka Partnerstva MP-ČH

Ako to všetko bolo

Občianske združenie Partnerstvo Muránska planina – Čierny Hron bolo založené v októbri 2001 z iniciatívy obcí **Muráň**, **Muránska Lehota**, **Muránska Huta**, **Pohronská Polhora**, **Michalovce** a mesta **Tisovec**. Vzniklo ako oficiálna platforma širšieho medzi sektorového verejno-súkromného

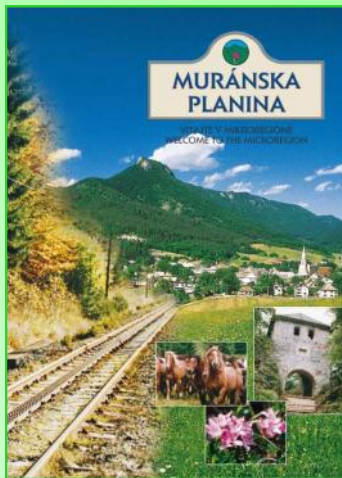

partnerstva na území Mikroregiónu Muránska planina, ktoré okrem miestnych samospráv spája aj ostatné organizácie a občanov územia. Jeho členmi boli okrem obcí od začiatku viaceré organizácie, ako napríklad Klub priateľov Muránskej planiny, Vrchár - združenie pre rozvoj turizmu, Jazdecký klub Predná Hora, TO Rimavská dolina, TJ Tatran Muráň, alebo Penzión Muráň. Úlohami partnerstva v tom

tvorba stratégie rozvoja mikroregiónu, koordinácia jeho rozvoja, alebo výmena informácií. V rokoch 2001 a 2002 sa koncipovali zámery združenia, budovala sa členská základňa, zriadilo sa Komunikačné centrum v Tisovci. Ako dobrovoľný manažér pracoval v tomto období PhDr. I. Pašmík.

Počiatky verejno-súkromnej spolupráce sú však spojené na našom území už od založenia Mikroregiónu Muránska planina v roku 1997. Mikroregión Muránska planina bol spoluorganizátorom a hosťiteľom **Letnej školy vidieka 1998**. V roku 1999 bol vypracovaný koncept plánu rozvoja vidieka – „**Predpoklady a možnosti rozvoja mikroregiónu Muránskej planiny**“. Podieľali sme sa na vydaní kalendára **Víkend v Rudohorí 2002**, aktívne sme sa zapájali do aktivít v rámci regiónu Rudohorie i Horehronie.

V roku 2002 bol v spolupráci s OZ Vrchár vydaný prvý **Propagačný katalóg Muránska planina** v štvorjazykovej

mutácii a bol vypracovaný komplexný materiál na rozvoj cestovného ruchu v území – „**Tourism Master Plan Muranska planina**“.

V roku 2003 bola zriadená internetová stránka mikroregiónu **www.muranskaplanina.com**, ktorá plnohodnotne funguje dodnes. V obci Muráň sme zriadili „**I-Dom**“, ako informačnú kanceláriu pre mikroregión a Národný park Muránska planina. Zrealizovalo sa niekoľko menších projektov, ako napríklad vzdelávanie zástupcov samospráv v rámci projektu **IROMAR**, alebo projekt „**Muránska planina – spoznajme EÚ**“. Spracovali sa podklady – audity a analýzy pre spracovanie Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých obcí. Aktívne sme sa od začiatkov angažovali v projekte „**Nech to para tlačí**“ na obnovu prevádzky historickej ozubnicovej železnice Pohronská Polhora – Tisovec. Združenie je od februára 2003 členom Vidieckeho parlamentu BB kraja.

Ako to všetko bolo

Do roku 2004 Mikroregión Muránska planina a Partnerstvo MP-ČH, vtedy ešte pod názvom „Združenie verejno-súkromného partnerstva pre rozvoj mikroregiónu Muránska planina“ spolupracovali tak úzko, že stretnutia Rady mikroregiónu a OZ boli spoločné.

Od roku 2004 sa technicky oddelila činnosť orgánov Mikroregiónu Muránska planina od Partnerstva, ale samozrejme úzka spolupráca ostáva naďalej. Predsedom Partnerstva od jeho založenia až do roku 2004 bol **Mgr. Jaroslav Berčík**, starosta obce Michalová v rokoch 2004-2006 **Mgr. Hyacinta Tyčiaková**, starostka obce Pohronská Polhora. Od roku 2006 je predsedníčkou **Mgr. Irena Milecová**. Od založenia Partnerstva do roku 2005 bol jeho manažérom **PhDr. Igor Pašmík**, ktorý v tejto pozícii pôsobí opätovne od roku 2010.

V tomto roku bolo VSP MP úspešné pri získaní podpory z Technickej pomoci SAPARD na pilotnú prípravu územia prístupom LEADER. Následne v rokoch 2004-2006 sa realizovala aktivizácia občanov mikroregiónu a za ich účasti sa spracovala prvá **Integrovaná stratégia územia Muránska planina**. Pri spracovaní stratégie sa využili výsledky prípravy PHSR v obciach Mikroregiónu Muránska planina z roku 2003. Integrovaná stratégia rozvoja územia je základným rozvojovým dokumentom, ktorý mapuje a hodnotí východiskovú situáciu riešeného územia, predkladá ciele a priority rozvoja a navrhuje spôsoby ich implementácie. Stratégia rozvoja bola spracovaná zásadne participatívnymi metódami.

V roku 2005 boli zverejnené predbežné podmienky pre program LEADER 2007-2013, pričom jednou zo základných podmienok bolo, že územie pre LEADER musí mať viac ako 10000 obyvateľov.

Nakoľko územie Mikroregiónu Muránska planina nespĺňalo túto podmienku bola, v roku 2005 oslovená na spoluprácu **obec Čierny Balog**, ktorá sa následne v roku 2006 stala členom mikroregiónu Muránska planina ako aj Partnerstva. V roku 2006 sme skrátili názov partnerstva na „**Verejno-súkromné partnerstvo Muránska planina**“

Koncom roku 2006 a začiatkom r. 2007 sa združenie formálne prispôbilo pre podmienky prístupu LEADER. Na tejto transformácii sa podieľali okrem pôvodných členov aj ďalší občania a subjekty, ktoré sa aktívne zapojili do tvorby stratégie. V roku 2006 sme vydali **Kalendár podujatí mikroregiónu** a prezentačný materiál o prístupe LEADER v území

V roku 2007 s cieľom posilnenia miestnych kapacít partnerstva sa dohodli jeho zástupcovia a zástupcovia obcí susediaceho Čiernohronského mikroregiónu o vzájomnej spolupráci a rozšírení pôsobnosti partnerstva aj na územia obcí Čiernohronského mikroregiónu. Zástupcovia oboch mikroregiónov s **finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja** od roku 2007 spoločne

Ako to všetko bolo

začali pripravovať územie na príjem finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov, na prístup LEADER a na komplexný a všestranný rozvoj. V tomto roku sa v území v spolupráci s Mikroregiónom Muránska planina zrealizoval prvý ročník mikrogramu programu „**Šanca v našom mikroregióne 2007**“. V októbri 2007 s podporou BBSK sme zrealizovali úspešnú medzinárodnú konferenciu „**LEADER – zahraničné skúsenosti a proces prípravy v Banskobystrickom kraji**“. Na tejto konferencii sa položili základy budúcej spolupráce s našimi zahraničnými, ale aj regionálnymi partnermi.

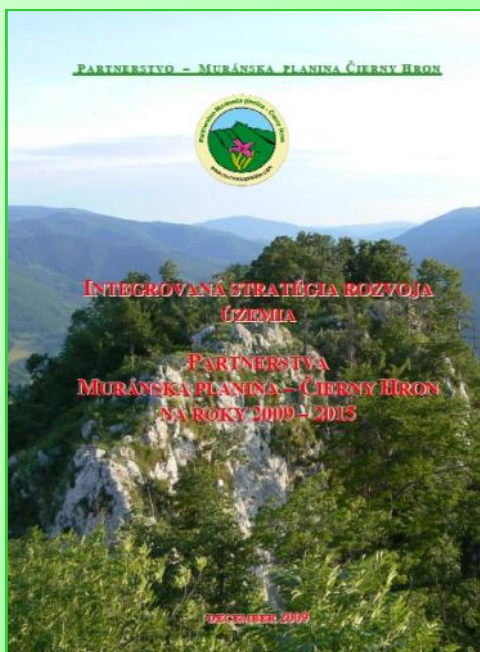

Bola podpísaná zmluva o spolupráci so zahraničnými partnermi: MAS Spoločná Cidlina z Českej republiky a MAS Turystyczna Podkowa z Poľska. Partnerskú spoluprácu sme aktívne nadviazali aj s našimi susedmi v kraji - OZ Podpoľanie a MAS Malohont. V tomto roku sme v spolupráci s RRA Brezno vydali prezentačný materiál **Muránska planina – Čierny Hron**, prezentačné panely a informačný bulletin. V roku 2008 pristúpili do Partnerstva obce Čiernohronského mikroregiónu - **Drábsko, Sihla, Hronec, Osrblie a Valaská**. Tým sa ukončila zásadná etapa

formovania územnej pôsobnosti nášho Partnerstva. Myšlienka rozšírenia územia o Čiernohronský mikroregión vznikla preto, aby sme boli schopní zachovať historické, kultúrne a prírodné väzby regiónu a vytvárali vlastné zdroje dostatočné na spolufinancovanie programu LEADER. V roku 2008 sme vydali nové prezentačné materiály, tri čísla informačných bulletinov, ale najmä sme aktívne pracovali na príprave Integrovannej stratégie a žiadosti pre podporu v rámci programu Leader. V tomto roku malo Partnerstvo 58 členov. Taktiež sa po druhýkrát zrealizoval mikrogramu programu „**Šanca v našom mikroregióne**“ a konečne sa nám podarilo spustiť aj vlastný grantový program „**Naštartujeme s Verejno-súkromným partnerstvom Muránska planina**“.

V roku 2009 pristúpila do partnerstva trinásta obec, **Muránska Dlhá Lúka**. Od septembra 2009 sme vzhľadom na rozšírenie územia zmenili názov združenia na **Partnerstvo Muránska planina – Čierny Hron**. Po neúspešnej ŽoNFP v prvom kole súťaže v roku 2008 sa Partnerstvo MP-ČH rozhodlo dopracovať integrovanú stratégiu do podoby, ktorá uspeje v druhom kole súťaže. V tomto roku sme zrealizovali ďalšie kolo obidvoch grantových programov v našom území, vydali sme aktualizovaný propagačný materiál, zrealizovali sme pre našich členov školenie pod názvom „**Učíme sa písať projekty**“, spracovali sme **Plán aktivít na rozvoj**

Ako to všetko bolo

cestovného ruchu v území Partnerstva MP-ČH“ a aktualizovali našu Integrovanú stratégiu pre ďalšie kolo výzvy LEADER.

Žiaľ aj v roku 2011 pokračuje znižovanie finančnej podpory, čím sa obmedzuje rozsah našich možností a aktivít. Pokračujeme v informačnom servise, úspešnom prevádzkovaní web stránky, zrealizovali sme štvrtý ročník nášho grantového programu „Naštartujeme s Verejným súkromným partnerstvom Muránska planina“, ako jediné partnerstvo, ktoré nezískalo štatút miestnej akčnej skupiny sa aktívne zúčastňujeme všetkých spoločných aktivít organizovaných Vidieckym parlamentom Banskobystrického kraja.

zrealizovali aktivity na rozšírenie územia, spracovali Integrovanú stratégiu rozvoja územia v roku 2008 a jej aktualizáciu v roku 2009, alebo vydali rôzne propagačné materiály, ako aj tento materiál, ktorý práve držíte v rukách.

Týmto chceme úprimne poďakovať za podporu nášmu samosprávnemu kraju a tým našim obciam, ktoré nás podporujú a to nielen finančnými príspevkami a veríme, že nám svoju priazeň zachovávajú aj v budúcnosti.

Rok 2010 sa niesol v znamení útlmu aktív najmä jednotlivých členov spôsobených jednak neúspechom v druhom kole programu Leader a jednak ekonomickou recesiou, ktorá čiastočne znížila aj podporu zo strany miestnych samospráv. Napriek tomu sme zrealizovali úspešné spoločné stretnutie všetkých našich partnerov, zrealizovali sa obidve grantové výzvy, skvalitnil sa informačný servis, ako aj web stránka, prezentovali sme sa napríklad na veľtrhu CR SlovakiaTour, alebo na regionálnej výstave v Krakove na pozvanie našich partnerov.

V rámci možností pomáhame miestnym samosprávam najmä v oblasti propagácie územia a ich aktivít, ale pomohli sme napríklad obci Drábsko zriadiť web-stránku, či pomôcť pri tvorbe menších projektov našim členom.

Od roku 2007 naše združenie môže realizovať svoje aktivity najmä **vďaka finančnej podpore obcí** v našom území a **Banskobystrického samosprávneho kraja**. **BBSK** podporuje pravidelne rôzne naše rozvojové zámery najmä oblasti propagácie, vďaka ich podpore sme napríklad zorganizovali medzinárodnú konferenciu, vydávali Informačný spravodaj,

Územná pôsobnosť

Naše Partnerstvo pôsobí v Banskobystrickom samosprávnom kraji na území troch okresov: Brezno, Rimavská Sobota a Revúca, v katastrach obcí: Čierny Balog, Drábsko, Hronec, Osrblie, Muráň, Muránska Dlhá Lúka, Muránska Huta, Muránska Lehota, Michalová, Pohronská Polhora, Sihla, Valaská a mesto Tisovec

Členská základňa a orgány združenia

Členom partnerstva sa môže stať akákoľvek právnická, alebo fyzická osoba, ktorá má sídlo (bydlisko) na území pôsobnosti partnerstva, alebo tu má zriadenú prevádzku a ktorá má záujem aktívne spolupracovať na rozvoji územia. Členom sa subjekt stáva vyplnením prihlášky, schválením v Rade Partnerstva a zaplatením členského poplatku.

V súčasnosti máme 44 členov, z toho 10 miestnych samospráv, 1 škola, 1 verejná inštitúcia, 13 neziskových organizácií a cirkví, 5 podnikateľských subjektov a 14 fyzických osôb. Valné zhromaždenie je obvykle zvolávané 1 krát ročne.

Rada Partnerstva sa stretáva minimálne 6 krát ročne a má 11 členov:

Predseda

Mgr. Irena Milecová

Podpredseda

Mgr. Róbert Hlaváčik

Manažér

PhDr. Igor Pašmík

Členovia Rady

Ing. Róbert Buchta

Bc. Gabriel Giertl

Zuzana Giertlová

Viera Mareková

Ing. Marek Nosko

Katarína Pindiaková

Ing. Terézia Tisovčíková

Beáta Vetráková

Revízna komisia :

Janka Rončáková

Mgr. Ľubomíra Pančíková

Lýdia Kováčová

Okrem Rady a Revíznej komisie, každý rok volíme členov **Hodnotiacej komisie** pre grantové výzvy.

Máme schválené stanovy, aktualizované v roku 2009 a základné interné smernice.

Základným rozvojovým dokumentom je Integrovaná stratégia rozvoja územia Muránska planina – Čierny Hron

Sídlom združenia je Daxnerova 1112, Tisovec. Máme zriadenú vlastnú kanceláriu v Tisovci s vlastným zariadením a technickým vybavením.

Aktivity Partnerstva

Medzinárodná konferencia 2007

V októbri 2007 sme na Prednej Hore, obec Muráň zrealizovali medzinárodnú konferenciu „LEADER – zahraničné skúsenosti a proces prípravy v banskobystrickom kraji“. Konferenciu sme realizovali v spolupráci z Prvou rozvojovou vidieckou agentúrou Brezno a podporou Banskobystrického samosprávneho kraja.

Konferencia sa konala ako súčasť trojdňových partnerských dní organizovaných Partnerstvom v dňoch 9.- 11.10.2007.

Cieľom konferencie bolo:

- * získať aktuálne informácie o príprave LEADER na Slovensku,
- * získať informácie a poznatky o realizácii programov LEADER v predchádzajúcom období,
- * informovať miestnych partnerov na území VSP MP o prebiehajúcich procesoch v rámci prípravy územia na Os LEADER,
- * zoznámiť členov partnerstva s potenciálnymi regionálnymi partnermi (Malohont, Podpoľanie) a zahraničnými partnermi,
- * vymeniť si skúsenosti s procesom prípravy na LEADER
- * nadviazať partnerskú spoluprácu s regionálnymi a zahraničnými partnermi.

Počas konferencie prebiehali partnerské rokovania o nadviazaní dlhodobej vzájomnej spolupráce. Priamo na konferencii boli podpísané zmluvy o spolupráci s dvoma partnermi a dohodnutý podpis s ďalšími dvoma partnermi.

Súčasťou konferencie bola prezentácia územia Partnerstva formou výstavky, kde sa prezentovali miestni partneri svojimi osobne svojimi produktmi, prezentačnými a propagačnými materiálmi. Zároveň počas konferencie prebiehali video prezentácie územia miestnych obcí a mikroregiónov Muránska planina a Čierny Hron. Súčasťou video prezentácií boli aj prezentácie akcií, ktoré sa realizujú členmi Partnerstva .

Na konferencii sa zúčastnilo celkovo 60 účastníkov z toho 28 bolo miestnych partnerov členov VSP MP, 5 zástupcov regionálnych partnerov, 12 zahraničných partnerov, 2 zástupcovia MP SR, 2 poslanci BBSK, 2 pracovníci Úradu BBSK, 7 zástupcov miestnych samospráv.

Ako partneri boli na konferencii zastúpené nasledovné organizácie:

Regionálni partneri

Občianske združenie Podpoľanie

Občianske združenie Miestna akčná skupina Malohont

Zahraniční partneri

Miestna akčná skupina Turisticzna Podkowa, Poľsko
Miestna akčná skupina Dél-Cserhát, Maďarsko
Miestna akčná skupina Český Západ, Česká republika
Miestna akčná skupina Společná Cidlina, Česká republika
Obec Pivnice, Srbsko
Obec Kulpin, Srbsko

Zahraničným partnerom sme pripravili program, kde mohli spoznať naše živé tradície (kultúrno-spoločenský večer), ale aj zaujímavosti nášho územia – Kaštieľ Predná Hora, Informačné centrum národného parku, Múzeum Tisovec, Bryndziareň v Tisovci, Salaš Zbojská, Eurosalaš Michalová, ubytovanie Rogalko, Čiernohronskú železničku, Lesnícky skanzen vo Vydrovskej doline a stretli sa so zástupcami našich samospráv v Muráni, Michalovej a Čiernom Balogu.

Vzdelávame sa

Projektové školenie 2009

Partnerstvo v spolupráci s občianskym združením VOKA Banská Bystrica zorganizovalo v novembri 2009 jedno dňové školenie pre členov Partnerstva. Na školení sa zúčastnilo 24 zástupcovia samospráv, treťieho sektora, podnikatelia v cestovnom ruchu a fyzické osoby obcí Muránska Dlhá Lúka, Muráň, Michalová, Pohronská Polhora, Čierny Balog, Hronec, Drábsko a mesta Tisovec. Lektorkou bola Ing. Jela Tvrdoňová.

Účastníci absolvovali vzdelávanie formou prednášky a zážitkového učenia. Cieľom školenia bolo naučiť účastníkov vypracovať projekt (vlastnú myšlienku projektového zámeru) a porozumieť projektovému cyklu. Účastníci pracovali v šiestich skupinách. Výstupom školenia bolo 6 kompletne vypracovaných, reálnych projektových zámerov, s ktorými sa môžu žiadatelia zapojiť do vyhlásených výziev.

Aktivity Partnerstva

Exkurzia Estónsko 2010

V septembri 2010 sa uskutočnila odborná exkurzia do Estónska, ktorú zorganizovala Národná sieť rozvoja vidieka – Regionálne pracovisko v Banskej Bystrici – BB VIPA. NA exkurzii sa zúčastnilo 34 zástupcov Miestnych akčných skupín a Verejno-súkromných partnerstiev z Banskobystrického kraja. Naše partnerstvo na exkurzii zastupovali jeho členovia: I.Milecová, B.Vetráková, K.Mešková, P.Marek a I.Pašmík.

Exkurzia Taliansko 2011

V dňoch 27.9. - 2.10. 2011 traja zástupcovia Partnerstva absolvovali odbornú exkurziu do Talianska, ktorú organizovalo Regionálne pracovisko Národnej siete rozvoja vidieka pre Banskobystrický kraj. Odborná exkurzia bola zameraná na finalizáciu produktov, predaj z dvora, tvorbu regionálnych produktov, regionálnu značku, vidiecky cestovný ruch a implementáciu stratégie. Dobré meno Partnerstva v zahraničí prezentovali I.Milecová, B.Vetráková a P.Marek.

Prezentujeme sa

Regionálne veľtrhy cestovného ruchu v Tisovci 2007 - 2010

Naše Partnerstvo sa aktívne zúčastňuje mnohých podujatí, kde sa môžeme aktívne prezentovať. Najvyužívanejším bol pravidelný Regionálny veľtrh cestovného ruchu, ktorý sa organizoval na našom území v meste Tisovec. Na regionálne veľtrhy sme každoročne pozývali aj našich partnerov a boli vhodnou príležitosťou na upevňovanie partnerských vzťahov a spolupráce.

Aktivity Partnerstva

ITF Slovakiaour 2008 - 2011

V spolupráci s našim aktívnym členom - Zbojská s.r.o sa aktívne a veľmi úspešne prezentujeme samostatným stánkom na najväčšom veľtrhu cestovného ruchu na Slovensku ITF Slovakiaour v Bratislave.

ITF SLOVAKIATOUR

Regionálny veľtrh miestnych produktov v Krakove.

Na pozvanie našich partnerov z Poľska sme sa prezentovali spoločne aj s partnermi z Čiech na Regionálnom veľtrhu miestnych produktov v Krakove.

MAS Společná Cidlina Nový Bydžov, 2007 - 2010

Už pravidelne ako súčasť dlhoročnej vzájomnej spolupráce navštevujeme mesto Nový Bydžov a našu partnerskú MAS Společná Cidlina v Českej republike.

Aktivity Partnerstva

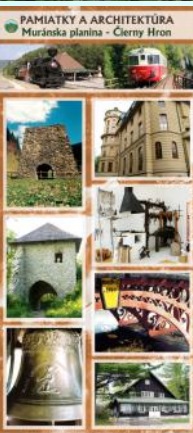
Dni vidieka v Národnej rade SR 2009

V roku 2009 sme sa aktívne zapojili do realizácie Dní vidieka v NR SR, kde nás prezentovali naše zástupcovia našich samospráv, výrobcovia miestnych produktov a predstavitelia tradičnej kultúry nášho regiónu

Mediálna propagácia

Máme spracované videoprezentácie, prezentačné panely, vydávame propagačné a informačné materiály, mapy a aktívne prevádzkujeme náš web portál www.muranskaplanina.com, kde propagujeme miestne podujatia.

Ako pracujeme

V priebehu svojej desaťročnej existencie partnerstvo zrealizovalo viac ako 100 rôznych pracovných stretnutí, workshopov a seminárov prioritne zameraných na podporu miestneho rozvoja.

Pracovné stretnutia

2007 Tisovec

2008 Muráň

2010 Čierny Balog

Zasadania Rady

2007 Čierny Balog

2008 Muránska Lehota

2009 Tisovec

2010 Marekov dvor

2010 Tisovec

20011Muránska Dlhá Lúka

Valné zhromaždenia

2007 Tisovec

2008 Tisovec

2010 Pohronská Polhora

MAS Turystyczna Podkowa, Poľsko

Miestna akčná skupina "Turistická Podkowa" bola vytvorená v roku 2004 so zreteľom na jednotnú spoluprácu na podporu piatich obcí okresu Myślenice. Táto pomoc je nielen záujmom využívania miestnych zdrojov cestovného ruchu v regióne, ale aj jeho ekonomického potenciálu. Názov združenia vznikol od tvaru, v ktorom

sú usporiadané obce na mape okresu. K turisticky zaujímavým objektom, ktoré možno vidieť v obciach Podkova patrí chrám svätého Anieli Salawy (Siepraw), kráľovský zámok a open-air "múzeum (Dobczyce) Diablow kameň a ka-

meň húb (obec Raciechowice), hviezdáreň Tadeusza Banachiewicza (obec Wiśniowa) a kostol Sv. Mikolaja (obec Pcim).

"Turistická Podkowa" znamená tiež podporu regionálnych tradícií, organizovanie outdoorových podujatí, prezentácie folklóru alebo súťaží regionálnych pokrmov.

Činnosťou MAS sú tiež školenia pre poľnohospodárov, vlastníkov poľnohospodárskej pôdy, podnikateľov cestovného ruchu a podnikaní súvisiacimi s podnikaním poľnohospodárskeho sektora. MAS Turystyczna Podkowa – je turistická oblasť susediac s mestom Krakow, na území piatich obcí - Dobczyce, Siepraw, Pcim, Raciechowice a Wiśniowa.

Kontakty:

Predseda - Jan Marek Lenczowski

32-447 Siepraw 616/3

Tel./fax: +48 012 27 46 299

E-mail: biuro@turystycznapodkowa.pl

Koordinátor projektu - Zbigniew Sanowski

Gmina Siepraw

Tel.: +48 012 37 21 829, +18 508 325 733

E-mail: zbigniew@sanowski.pl

Web: www.leader5.org.pl, www.turystycznapodkowa.pl

Společná Cidlina, Česko

Miestna akčná skupina Společná Cidlina vznikla aktivným zapojením všetkých zakladajúcich členov spolu s jednotlivými členskými obcami dvoch mikroregiónov. V MAS je združených 36 obcí, ktoré zastupujú mikroregióny Cidlina a Novobydžovsko. V súčasnej dobe má MAS 20 členov, z toho 17 členov zastupuje súkromný sektor (85 %) a 3 členovia zastupujú verejný sektor (15 %).

Miestne partnerstvo pre rozvoj regiónu vznikalo od jesene roku 2002. Po dohode predstaviteľov dvoch mikroregiónov a niekoľkých podnikateľov boli zverejňujúce nené dve výzvy upozorňujúce na zahájené prípravy na využití programu Leader a nadviazanie spolupráce s účelom ďalšieho rozvoja regiónu. Prvé stretnutie sa uskutočnilo 7. mája 2003 v Nepolisech.

Ustanovujúcom zasadaní valnej hromady dňa 23.3.2004 bolo založené občianske združenie s názvom „Společná Cidlina, místní akční skupina“. Združenie prešlo do roku 2004 mnohými zmenami.

Územie MAS je celistvé územie o rozlohe 313,4 km² v juhozápadnej časti Královohradeckého kraje. Jedná sa o rovinaté oblasti východných Čiech okolí miest Chlumeck nad Cidlinou a Nový Bydžov, ktoré plnia funkciu prirodzených spádových center regiónu. Území susedí na západě s Stredočeským krajom a na juhu s krajom Pardubickým.

Tvorí ho územie dvoch mikroregiónov – Novobydžovsko a Cidlina a obcí Klamoš a Olešnice, ktoré nie sú členom žiadneho združenia obcí. Celá oblasť zaberá 6,5 % rozlohy kraja a 0,4 % rozlohy ČR.

Kontakty

Společná CIDLINA, o. s.
503 63 Nepolisy 75
info@spolecnacidlina.cz
Jana Bitnerová - manažér
+420 739 065 778
janab@spolecnacidlina.cz

Ing. Hana Volejníková - asistent manažéra
+420731 519 838
volejnikova@spolecnacidlina.cz

Naši partneri

Na jar v roku 2006 sa zástupcovia Partnerstva Muránska planina Čierny Hron a Mikroregiónu Muránska planina rozhodli, že v rámci svojich možností budú priamo z vlastných zdrojov podporovať realizáciu malých projektov na území Muránska planine - Čierny Hron. Tak postupne vznikli dva mikrogramtové programy, ktoré sa do dnes realizujú na našom území.

Grantový program „Šanca v našom mikroregióne“ je financovaný zo zdrojov Mikroregiónu Muránska planina a grantový program „Naštartujme s Partnerstvom Muránska planina—Čierny Hron“ od roku 2007 financujeme z našich zdrojov. Obidva programy riadi spoločná komisia. Jednotlivé projekty sú podporované maximálne do výšky 500,- EUR a musia prioritne aktivizovať a využívať miestne zdroje. Od roku 2007 sme v oboch programoch podporili viac ako 45 malých projektových aktivít. Predstavujeme Vám niekoľko najúspešnejších a najzaujímavejších z nich.

Rodičovské združenie pri Materskej škole Michalová v roku 2008 zrealizovalo projekt „Cesty za poznáním“, v ktorom deti zábavnou formou poznávali zaujímavosti nášho územia.

Aktívna skupina turistov z Tisovca sa rozhodla kultivovať zanedbaný prameň jedného z našich významných vodných tokov—rieky Rimavy a zrealizovala v roku 2008 projekt „Sedí hoľa na prameni“

„Región, v ktorom žijeme“ bol poznávacím projektom ktorý pripravila aktívna skupina učiteliek pre žiakov Základnej školy v Tisovci.

Grantové programy

Voda v Panskom dvore v Jánošovke na Čiernom Balogu dlhé roky slúžila miestnym obyvateľom ako náhradný zdroj. Vďaka iniciatíve obyvateľov z Jánošovky a projektu „Voda v Panskom dvore opäť tečie“

Obec Muránska Dlhá Lúka
Vás pozýva na kultúrne podujatie, na ktorom vystúpi operný spevák **MARTIN BABJAK so súrodencami**
22. augusta 2010 o 19.00 hod.
Podujatie sa uskutoční v obrovskom prírodnom prostredí v lokalite „Na Káče“ v prípade nepriaznivého počasia v evanjelickom kostole.
Vstupné: dobrovoľné (použitie výťažku pre učiacich)
Toto podujatie bolo podopreté grantom z grantového schématu Muránska planina - Čierny Hron na rok 2010.

Obec Muránska Dlhá Lúka aj vďaka podpore z mikro-grantových programov už pravidelne organizuje jedinečné koncertné predstavenia operného speváka **Martina Babjaka** so súrodencami v voľnej prírode.

„**DIELIK** – miesto oddychu na Vašich cestách po území Partnerstva Muránska planina – Čierny Hron“ je názov projektu v ktorom sa vybudoval nový prístrešok pre turistov v lokalite Tisovec – Dielik.

Miestna časť obce Drábsko Sedmák-Bánik poskytuje nádherný výhľad na celú lokalitu Vrchov, oblasti Poľany a hrebeňa Nízkyh Tatier. Na tomto mieste OZ Marekov dvor vybudovalo v roku 2010 oddychové miesto pre turistov s informačným panelom pod názvom „**Posedenie na Bániku**“.

Občianske združenie ZDaR od roku 2009 postupne buduje aj vďaka podpore z našich grantových programov „**Kultúrno- športový areál v obci Rimavská Píla**“ ako verejný priestor pre voľnočasové aktivity všetkých občanov.

Projekt OZ Škovránčatá na „**Výstavbu prístrešku pre voľný čas detí pri Detskom domove v Tisovci**“ bol spoločným dielom detí, dobrovoľníkov a miestnych majstrov. Prístrešok vytvára priestor pre príjemné sedenie počas kamarátskych návštev skupiny študentov Evanjelického gymnázia v Tisovci, ktorí pravidelne navštevujú deti detského domova.

Grantové programy

Folklorný súbor Jabloň z Pohronskej Polhory vznikol v roku 2009 a aj vďaka podpore grantového projektu, v ktorom si zakúpili látky na kroje, mohol uskutočniť svoje prvé vystúpenie na Michalských hodoch.

„**Oddychová zóna pod stromami partnerstva**“ je projekt, ktorý po-

stupne realizuje Obec Čierny Balog s podporou miestnych grantových zdrojov. Vybudované prvky drobnej architektúry veľmi radi využívajú miestni občania najmä deti.

Okrem týchto projektov sme napríklad finančne podporili vytvorenie **web stránky Obce Muránska Dlhá Lúka**

Vyznačenie **cyklotrasy z Čierneho Balogu na Zbojnický dvor**.

Budovanie **Náučného chodníka Zbojníka Surovca** v sedle Zbojská, ktorý prezentuje prírodu NP Muránska planina, a tradície spojené s regiónom

Grantové programy

V obci Míchalová sa s podporou nášho grantu vybuďoval **Náučný chodník**, ktorý prezentuje históriu obce, tradície hutníctva, ozubnicovú železnicu a ďalšie zaujímavosti.

Náš aktívny člen Vrchár - združenie pre rozvoj turizmu zrealizoval projekt **„Pohoda na planine“** súčasťou ktorého bola fotosúťaž, vydanie propagačného materiálu, výroba tričiek a účasť družstva na Nadregionálnych majstrovstvách v zabíjačke 2011

Z mnohých ďalších projektov a aktivít podporených z našich grantových programov spomeňme aspoň niektoré : **„Detské ihrisko“** OZ Miazga v Čiernom Balogu, **„Malá škola jazdenia“** v Tisovci, **„Deň dobrovoľníctva“**

„Obnova NCH na Hradovú“, **„Spolu máme šancu“** (ochotnícke divadlo Senior Čierny Balog), alebo podporenie produktu cestovného ruchu **„V sedle u Falťanov“** a veľa iných.

Aktivity našich členov

Zbojnický dvor - Salaš Zbojská

Salaš Zbojská

Na trase medzi Pohronskou Polhorou a Tisovcom v prekrásnom prostredí sedla Zbojská je vybudovaný unikátny areál pre návštevníkov "Zbojnický dvor—Salaš Zbojská". Je to vzorový príklad, ako treba rozvíjať vidiecky turizmus na báze typickej slovenskej tradičnej kultúry. Centrom areálu

je Salaš, fungujúci ako reštaurácia v rýdzo horehronskom tradičnom štýle.

Takýto originálny salaš zatiaľ nenájdete nikde inde na Slovensku. Srdcom a neúnavným motorom celého projektu je jeho majiteľ Igor Vlček, bez ktorého nápadov a zánietenia by tento areál neexistoval.

Okrem salaša na Zbojníckom dvore môžete využiť ďalšie služby:

- * Predaj vlastného syra a syrových výrobkov
- * Informačné centrum
- * Náučný chodník Zbojníka Surovca
- * Huculskú magistrálu
- * Súčasťou areálu je klasický salaš s chovom oviec a výrobou syrov

- * Gazdovský dvor v sedle Chlipavice
- * Zrub na Huculskej magistrále v sedle Burda
- * Turistický vyhlídkový autobus - "Zbojnícka strela"
- * Zbojnický dvor je výhodným východiskovým miestom viacerých turistických trás

Salaš Zbojská - Zbojnický dvor
Hlavná 62, 976 56 Pohronská Polhora
Igor Vlček - vedúci prevádzky

Tel.: +421 903 427 287
E-mail: info@zbojska.sk
Web: www.zbojska.sk

VYDRA - VIDIecka Rozvojová Aktívita

Vydra je dobrovoľné, neziskové, mládežnícke občianske združenie mladých ľudí z celého Slovenska so sídlom v Čiernom Balogu, ktorá pôsobí vo vidieckom Čiernohronskom mikroregióne od roku 1997. Je to organizácia nadväzujúca na 15-ročnú históriu mládežníckeho hnutia na záchranu Čiernohronskej železnice, vznikla z Ekocentra Stromu života Vydra na Čiernom Balogu.

Poslaním OZ VYDRA je prostredníctvom dobrovoľných aktivít zachovávanie tradícií, kultúrnych a prírodných hodnôt, trvalo spolupráca s ČŽŽ a podpora trvalo udržateľného rozvoja vidieckeho Mikroregiónu Čierny Hron.

Organizácia sa venuje 2 programom:

Rozvoj vidieckeho turizmu v Čiernohronskom mikroregióne v ktorom prevádzkuje 2 TIKy, realizuje sprievodcovské služby, organizovanie kultúrnych podujatí, akcií animačných programov, prezentácia a propagácia, spolupráca vo Vydrowskej doline.

Spolková činnosť

Tradičia záchranných a rekonštrukčných prác na obnove historickej železničky od roku 1983 a pomoci pri údržbe Lesníckeho skanzenu. Našou snahou je umožniť mladým ľuďom vo veku od 16 do 33 rokov neformálne sa stretávať, zmysluplne využívať voľný čas, vytvoriť priestor a podmienky pre vlastnú sebarealizáciu a sebaopoznanie, formovať v z t a h k životnému prostrediu, ochrane a zveľaďovaniu kultúrneho aj prírodného bohatstva vidieckej

krajiny v Čiernohronskom mikroregióne a blízkom okolí.

VYDRA - vidiecka rozvojová aktivita

Hlavná 56, 976 52 Čierny Balog

Tel.: +421 (0)48 6190 944, fax: +421 (0)48 619 1 537

E-mail: tik@vydra.sk Web: www.vydrowskadolina.sk

Aktivity našich členov

Marekov dvor

Marekov Dvor je rodinné gazdovstvo, ktoré sa nachádza v lokalite Vrchy, okres Brezno. Vrchy, to sú tri obce: Sihla, Lom nad Rimavicou a Drábsko. Všetky ležia v nadmorskej výške okolo 1000 m. n. m. Gazdovstvo patrí pod obec Drábsko, časť Sedmák. Vznikol v roku 1999 ako uskutočnená predstava rodiny Marekovcov. Marekovcovci sú je 6-členná rodina pod vedením rodičov Vierky a Paľa. Chovajú viac druhov hospodárskych zvierat a starajú sa o pôdu v bezprostredne blízkom okolí.

Popri jazdení na koníkoch tu nájdete všetko, čo život na chudobnom horskom vidieku prináša - od tvrdých zím, úmorných prác na lúkach, cez radosť z každého nového prírastku v pestrej zvieracej kolónii, až k príjemným večerným posedeniam pri vlastne vyrobených produktoch.. Hlavný produkt je pobyt na gazdovstve. Marekov dvor je príkladom najkľasickejšej slovenskej vidieckej turistiky, akých je na Slovensku

málo. V lete je na Marekovom dvore vždy rušno vďaka táborom pre deti, ktoré organizujú už niekoľko rokov.

Mladí ľudia prichádzajúci na gazdovstvo Marekov Dvor sa zúčastňujú ako dobrovoľníci všetkých aktivít a činností Dvora. Účasť na všetkých prácach, ako napr. pomoc pri jazdeckom výcviku klientov (detí i dospelých), pomoc pri starostlivosti o

hostí, pri gazdovských prácach (opatrovanie zvierat, práca so senom, výroba syrov), pri každodennom chode Dvora, znamená pre mladých možnosť zúčastniť sa činností, ktoré sú dnes už vzácne. Hlavne pre ľudí z mesta sú tieto aktivity veľmi atraktívne a vyhľadávané.

Marekov Dvor
Drábsko 112

Tel.: +421 (0)903 829 667

E-mail: info@marekovdvor.sk

Web: www.marekovdvor.sk

Slovenský Hucul klub

Slovenský hucul klub je ekologická nezisková organizácia založená na záchranu a ochranu huculských koní so sídlom v obci Lom nad Rimavicou (okres Brezno). Založená bola v roku 1999 a v súčasnosti ju tvorí cca 30 členov. Na farme Slovenského hucul klubu, v obci Sihla, ktorá sa nachádza v nadmorskej výške 900 m, chovajú 35 huculských koní. Všetky kone majú preukaz pôvodu a sú zapísané v plemennej knihe.

Poskytuje služby a produkty: letné tábory, Huculská magistrála, Huculská paráda - podujatie, jazdecká turistika, vychádzky do prírody, jazdenie na jazdiarňi, týždenné letné detské jazdecké kurzy, kónský hotel, vodenie detí, školské výlety, firemné akcie, horsemanship semináre, poradenstvo o chove hucula, zbojnícka škola (vrhanie nožom, streľba z luku)

Slovenský Hucul klub,

976 53 Lom nad Rimavicou 4,

Tel: Milan Gonda +421 (0)48 6180 100, +421 (0)903 404 232

E-mail: hucul@hucul.sk

Web: www.hucul.sk

Chalupa Rogalko

Chalupa Rogalko, v centre dedinky Michalová postavená v roku 1929, bola pôvodne sedliackym domom - dlho neobývaným. Do súčasného stavu bola zrekonštruovaná nedávno a poskytuje 10 lôžok, 1 kúpeľňu, samostatné WC a sprchový kút. Poľovnícka izba a teplovzdušný krb slúžia na neopakovateľné večerné posedenia priateľov pri káve, kartách či dobrom víniku. Samozrejmosťou sú kuchyňa, sporák, teplá voda, plynové kúrenie a električka. Lôžka sú rozdelené v 3 izbách. V podkroví sa nachádza priestor na spoločné sledovanie televízie či relaxovanie pri knihách.

Pre hostí ponúkajú pestrú paletu služieb od splavu Hrona, jazdy na koňoch, po skalolezectvo, rôzne podujatia, tábory, spoločné posedenia alebo relax v prírode.

Rogalko, ubytovanie v súkromí

Hrádza, 66, 976 57 Michalová

Tel.: Ondrej Galko

+421 (0)903 497 839

Email: rogalko@post.sk

Web: www.rogalko.szm.com

Muránska planina—Čierny Hron

Predstavujeme náš región

Región Muránska planina—Čierny Hron je zeleným srdcom v centre Slovenska a patrí určite k najkrajším a ešte málo neobjaveným lokalitám.

- * rozloha územia: 61 379 ha
- * počet obyvateľov: 20 680
- * na našom území je 13 samospráv: obce Čierny Balog, Drábsko, Hronec, Muráň, Muránska Dlhá Lúka, Muránska Huta, Muránska Lehota, Michalová, Pohronská Polhora, Osrbie, Sihla, Valaská a mesto Tisovec
- * hustota 33,7 obyvateľa / km²
- * najväčšou samosprávou je obec Čierny Balog s 5180 obyvateľmi
- * najmenšími sú obce Muránska Huta a Sihla – 190 obyvateľov
- * veľká časť nášho územia leží v Národnom parku Muránska planina a jeho ochrannom pásme, v západnej časti na naše územie zasahuje Chránená krajinná oblasť Poľana, a na juhozápade NPR Klenovský Vepor
- * najvyšší vrch je Fabova hoľa – 1439 m n.m.
- * najhlbšia priepať: Michňová – 105 m
- * najrozsiahlejší jaskynný systém: Bobačka – 3000 m

Výhodná poloha nášho územia umožňuje príjazd z ôsmich strán od severovýchodu autobusom z Červenej Skaly, od juhovýchodu autobusom z Revúcej, od juhu vlakom a autobusom z Rimavskej Soboty a Hnúšte, od juhu z Kokavy nad Rimavicou a od Hriňovej a Detvy autobusom, od západ z Banskej Bystrice vlakom a autobusom a od severu vlakom a autobusom z Brezna.

Muránska planina, Veporské a Stolické vrchy ponúkajú ideálne podmienky pre všetky možné druhy letnej turistiky v horách. Dobré značené turistické trasy, hojnosť prameňov s pitnou vodou, bohatú prírodu a najmä priemyslom a turizmom nezdevastovanú krajinu. Časť značených cyklotrás spája naše územie s Podpoľaním, zvyšné cyklotrasy väčšinou nie sú v teréne vyznačené, ale lesné cesty sú dobre prejazdné a dostanete sa nimi na miesta, o ktorých krásach ste ani netušili. Okrem obce Muráň je vhodným nástupným miestom a centrom pre turistov Čierny Balog s mnohými zaujímavosťami.

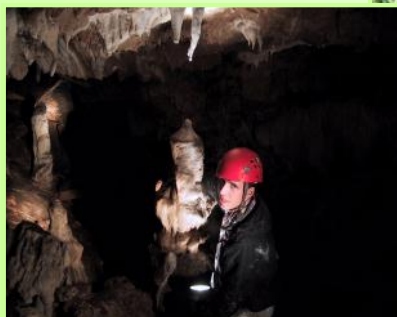
Muránska planina—Čierny Hron

mi a Zbojnický dvor v sedle Zbojská. Okolie obcí Sihla a Drábsko známe pod miestnym názvom „Vrchy“ patrí k lokalitám s najkrajšími scenériami na Slovensku.

Určite odporúčame výstupy na Muránsky hrad, Klenovský Vepor, či návštevu Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline, Zbojnického dvora, pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry v Kysuci alebo Čiernohronskej železnice .

Krasový charakter a množstvo jaskýň sú typické pre Národný

park Muránska planina. Nie sú však voľne prístupné, iba so sprievodcom Speleoklubu v Tisovci alebo Revúcej.

V blízkosti Tisovca sú vhodné podmienky zalietať si na rogale. Pstruhové bystriny Muráňa, Rimavy a Zdychavy, ako aj rybníky v Tisovci a Muránskej Lehote určite potešia svojou bohatosťou. Na svoje si tu od jari až do neskorého jesene príde aj najzaujímavejší hubár. Pre turistov slúžia informačné kancelárie v Čiernom Balogu, Zbojských, Tisovci a Muráni.

V našom regióne nájdete plné využitie počas zimnej sezóny. Lyžiarske strediská – v Čiernom Balogu, Hronci, Zbojských, v Michalovej, Bánove, Rejkove a v Muráni spolu predstavujú prepravnú kapacitu vyše 5000 osôb za hodinu a celkovú dĺžku vlekov 6000 m.

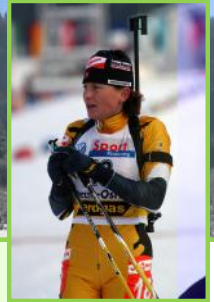
Umelé zasnežovanie funguje v stredisku Urbanov vrch v Čiernom Balogu a na Zbojských. Pri Chate CSM. V blízkosti dostupnosti sú Nízke Tatry s mnohými lyžiarskymi strediskami – Chopok Juh, Tále, Čertovica.

Na bežecké lyžovanie v prírodných podmienkach sú ideálne podmienky nad obcou Michalová v lokalite Priehybina a Krátke s prechodom na Čierny Balog, na Zbojských, Prednej Hore, v širokom okolí Tisovca i Muráňa a najmä na „Vrchoch“ okolo obcí Drábsko

Muránska planina—Čierny Hron

a Sihla. Samozrejme nemôžeme sa nespomenúť Národné centrum biatlonu v Osrblí s umelo zasnežovanými a udržiavanými traťami. Organizujú sa turistické prechody na bežkách Muránskou planinou a Stolickými vrchmi.

Územie MP-ČH sa pýši mnohými atrakciami a zaujímavými podujatiami. Okrem už spomenutých Vám predstavujeme aspoň niekoľko najzaujímavejších.

Čiernohronská lesná železnica

Lesnícky skanzen - Vydrovská dolina

NPR Dobročský prales

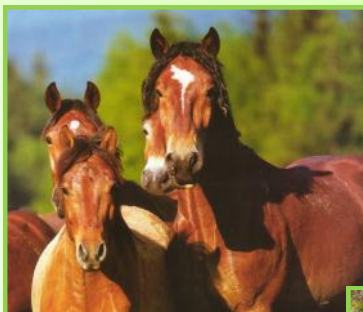

Ľudová architektúra Drábsko - Kysuca

Ozubnicová železnica Tisovec - P. Polhora

Muránska planina—Čierny Hron

Polodivoký chov koní na Veľkej lúke

Coburgovský kaštieľ - Predná Hora

Deň stromu

Tisovský hrad - Náučný chodník Hradová

Podujatia

Michalské hody
Pohronská Polhora

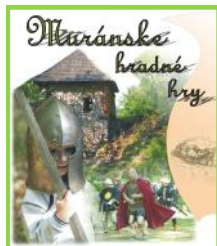
Ródeo Muráň

Huculská paráda - Sihla

Jarmo - volské záprahy Sihla

Zabíjačka na Zbojníckom dvore

Obce - členovia partnerstva

ČIERNY BALOG

Obec má 5140 obyvateľov a jej katastrálne územie zaberá rozlohu 14 718 ha. Keď človek počuje jej názov, vynorí sa mu obraz obce obkolesenej krásnymi horami, obraz lesníkov a drevorubačov, ktorí sa o ne s láskou a úctou starajú. Lesníctvo a lesné hospodárstvo a s tým súvisiaca drevárska výroba je dominantným odvetvím hospodárstva v obci. Obec žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom. Z kultúrnych podujatí stačí spomenúť Fašiangový festival, Deň stromu, Otvorenie sezóny na ČHZ, Katarínske dni čier-

balockej kultúry, Bačovský deň a pod. V obci športovému vyžitiu mládeže pomáhajú TJ Tatran, ŠK Partizán, Hokejový klub, Klub Biatlon, Turistický oddiel. Významným článkom v obci je Dobrovoľný hasičský zbor Dobroč a Medveďov. Súčasťou spoločenského života sú aj dve rímsko-katolícke farnosti, Komunitné centrum, n.o., Vydra, n.o. a neopomenuteľná Čiernohronská železnička, ktorá je veľkým lákadlom pre turistov, ktorých prevedie pozdĺž celého toku Čierneho Hrona od Chvatimechu až do nádherného lesníckeho skanzenu.

Obec s využitím finančných zdrojov EÚ realizovala projekt Technická vybavenosť

rekreačnej zóny Čierny Balog - Urbanov vrch, zrekonštruovala školu, obnovila kotolne v rámci združenia obcí Bioenergia Bystricko (obec je členom Klimatickej aliancie), zre kultivovala a uzavrela starú skládku odpadov, či zamestnala terénnych sociálnych pracovníkov a ich asistentov. Progresívny trend tohto smerovania dokazujú aj podané projekty na rekonštrukciu miestnych komunikácií, výstavbu kanalizácie, rekonštrukciu centra obce, verejného osvetlenia a ďalšie pripravované projekty. Obec realizuje tieto projekty pre skvalitnenie života ľudí, pre zlepšenie poskytovaných služieb, ubytovacích kapacít, možností oddychu a rekreácie.

Starosta obce: Ing. František Budovec

Závodie 2/2, 976 52 Čierny Balog

Tel.: 048 / 6304 316

Fax: 048 / 6304 329

E-mail: ciernybalog@ciernybalog.sk

Web: www.ciernybalog.sk

DRÁBSKO

Obec bola založená grófom Forgáchom a osídlená drevorubačmi z Oravy v roku 1810 po rozsiahlom lesnom polome. Obyvatelia sa živili prácou v lese, výrobou šindlí a skromným poľnohosp. Pribudli pastieri, furmani a neskôr sklári z Kysúc a Valaška V 2. polovici 19. storočia tu vznikli sklárske huty, ktoré fungovali do dvadsiatych rokov 20. storočia. Obec sa nachádza vo vrcholovej časti Veporského Slovenského Rudohoria, pri prameni Rimavice v

miestnej časti "Vrchy". Kaplnka bola obnovená v r. 1957. Zachovalá je **ľudová architektúra najmä v časti Kysuca**. V obci je novo rekonštruovaný Domov sociálnych služieb. Určite však je Drábsko známe tradičnou vidieckou turistikou na "Marekovom dvore".

Starostka obce: Martina Kocová

976 53 Drábsko 10

Tel.: 048/6180083

E-mail: obecdrabsko@gmail.com

Web: www.drabsko.webnode.sk

SIHLA

Obec vznikla v roku 1760 ako komorská osada pri cisársko – kráľovskej sklárni, založenej r. 1744, nový objekt bol postavený r. 1762. Pomenovanie získala po mladom smrekovom lese – sihline. Skláreň bola prenajímaná na dvojročné obdobie. Z nájomcov boli najúspešnejší Kuchynkovci v 2. polovici 19. storočia. Najprv sa tu vyrábalo zelené duté, po rekonštrukcii sklárne tabuľové sklo. Prevádzka zanikla v r. 1904. V obci bola lesná správa a roku 1923 postavili lesnú železnicu na úseku Hronec - Sihla. V obci bola parná píla od polovice 19. storočia. Obec leží vo vrcholovej časti Slovenského Rudohoria v pramennej oblasti Kamenistého potoka, v malebnej časti "Vrchy" a má zachovalú tradičnú architektúru. Je preslávená najmä chovom slovenských huculov, ktorý v obci obnovil Slovenský Hucul klub. Každoročne sa tu organizujú dve

veľké podujatia - "**Jarmo**", **preteky volských záprahov** a "**Huculská paráda**".

Starosta obce: Stanislav Bitala

976 53 Sihla 73

Tel./fax: 048 / 6180 070

E-mail: sihla@horehronie.eu

Web: www.obecsihla.sk

Obce - členovia partnerstva

MICHALOVÁ

Leží vo výbežku breznianskej kotliny v doline potoku Rohozná. Nadmorská výška v strede obce je 590 m.n.m, v chotári 585 – 1195 m.n.m. Dnes v Michalovej žije 1370 obyvateľov a je vstupnou obcou do Mikroregiónu Muránska planina od severozápadu. Vznik obce sa podľa dostupných prameňov uvádza do roku 1788, nie je však presne určený. Niektoré pramene uvádzajú roky 1750 až 1760. V tomto období Uhor-

sko-kráľovský banský erár tu objavil náleziská väčšieho množstva železnej rudy. Preto v roku 1795 bola postavená vysoká pec „Maša“, ktorá sa nachádzala na mieste dnešného rímskokatolíckeho kostola. Približne v období postavenia vysokej pece vznikla osada, z ktorej sa vyvinula obec Michalová. Pôvodní obyvatelia boli čiastočne nemeckého, maďarského, talianskeho pôvodu a

neskôr kolonisti z bývalej zvolenskej župy. V 19. storočí sa obyvatelia zaoberali najviac prácou v lesoch, na miestnej píle a v podnikoch na okolí. Okrem ťažby železnej rudy sa v chotári obce v rokoch 1938-1950 ťažila aj mangánová ruda, ktorá sa elektrolyticky spracovávala v Banskej Bystrici. História obce Michalová je už od jej založenia nerozlučne spätá s vysokou pecou svedčia o tom i miestne názvy ulíc. Najstaršie časti obce sú ulice Horný rad a Dolný rad, kde bývali poprední robotníci, ktorí sa prisťahovali z Nemecka a rakúskej časti Habsburskej monarchie. Po odstavení pece v roku 1877 sa obyvatelia zamestnali v okolitých podnikoch Železiarne Podbrezová a CSM Tisovec, v strojárnej výrobe, lesníckom a drevárskom priemysle. V súčasnosti sa obec orientuje na rozvoj malého a stredného podnikania v oblasti služieb a na rozvoj cestovného ruchu, najmä vidieckej turistiky. Vyrastajú penzióny a nové domy, kde je možnosť ubytovania na súkromí. V blízkosti obce je vybudovaný malý lyžiarsky vlek a prvý slovenský **Euroslaš**. V centre obce je okrem kostola a zvonice - obecný úrad, zdravotné stredisko, knižnica, pošta, mateská škola, **penzión Fantázia** s reštauráciou a kolibou, pizzeria, piváreň, potraviny a pekáreň. Štyľové ubytovanie pre návštevníkov ponúka ja **chalupa Rogalko**. V centre obce začína trasa nového náučného chodníka. Každoročne sa tu organizuje tradičný Silvestrovský beh, dni obce, alebo Svätostefanské hody.

Starostka: Ing. Terézia Tisovčíková
Trosky 1, 976 57 Michalová
Tel: 048 / 6199 157
Fax: 048 / 6189 910
E-mail: oumichalova@stonline.sk
Web: www.michalova.sk

POHRONSKÁ POLHORA

Počiatky histórie obce siahajú do r. 1786, kedy z jedenástich osád Hornej Oravy prichádzajú na územie terajšej obce prví osadníci zaoberajúci sa najmä chovom oviec, drevorubačstvom a povozníctvom. Za prvú písomnú zmienku o obci možno považovať zápis vo farskej kronike. Územie medzi mestami Breznom a Tisovcom bolo neobývané. Približne v strede cesty stál murovaný hostinec a útulok pre zvieratá a povozníkov – halaš. Tento hostinec s útulkom dalo postaviť mesto Brezno v r. 1726. Časté zbojnícke

prepady cestujúcich, ktorí prepravovali rôzni tovar a peniaze z Gemera do Zvolena a opačným smerom cez sedlo Zbojská prinútili vrchnosť k tomu, aby tu bola založená osada. Administratívne sa od mesta Brezno odčlenila v r. 1888, Svoj názov dostala pravdepodobne od názvu Oravskej Polhory, odkiaľ taktiež prišli prví osadníci. Pôvodným zamestnaním prvých obyvateľov Polhory bolo poľnohospodárstvo, drevorubačstvo a povozníctvo. Dominantou terajšej obce je klasicistický kostol sv. Michala postavený v r. 1808 so zvonicom, z r. 1843. Je známy svojou unikátnou výzdobou z jesenných plodov a obrazov z prírodných materiálov, ktorá sa každoročne realizuje koncom septembra počas **Michalských hodov**. Zaujímavosťou je **starý polhorský cintorín**, v ktorom sa vyskytuje viac ako 100 liatinových krížov, ktoré vyrábala Zlievareň Hronec na začiatku 20. storočia. Je to najrozsiahlejší výskyt týchto krížov na Hornom

Pohroní je zapísaný v Zozname kultúrnych pamiatok Slovenska

V obci žije dnes 1718 obyvateľov a kataster sa rozprestiera na ploche 3 773 ha. Najvyššie položeným bodom vo výške 1441 m. vrchol Fabovej hole. Obec žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom. Je tu kultúrne stredisko a turistická ubytovňa, škola, reštaurácia, nákupné stredisko. V budove obecného úradu je zriadená historická expozícia života a tradícií obyvateľov obce. Obec je východiskovým bodom turistických značiek na Fabovu hoľu a Klenovský Vepor. V sedle Zbojská, kadiaľ prechádza Rudná magistrála, sa nachádza rekreačná oblasť s Chatou Zbojská a Zbojníckym dvorom. Okrem

Michalských hodov patria k najobľúbenejším podujatiam Zabíjačka na Zbojníckom dvore, Zbojnícka jazda, Spieva celá Polhora a iné.

Starostka: Mgr. Hyacinta Tyčiaková
Hlavná 62, 976 56 Pohronská Polhora
Tel: 048 / 6199211
Fax: 048 / 6189367
e-mail: polhora@ppolhora.sk
web: www.ppolhora.sk

Obce - členovia partnerstva

MURÁŇ

Obec vznikla roku 1321 pri panskom majeri pod Muránskym hradom. Muráň bol súčasťou bohatej a vyspelej železiarskej oblasti Muránskeho panstva. Už od roku 1823 sa zaoberali obyvatelia výrobou známej "muránskej" kameniny a keramiky v manufaktúrnej dielni. V roku 1849 sa odohrala medzi Muráňom a Tisovcom bitka, pri ktorej boli porazení slovenskí povstalci (podľa povesti sa ranení ukrývali v tzv. Hurbanovskej jaskyni známej aj ako Brestová na začiatku Hrdzavej doliny).

Pôvabné zákutia starého Muráňa majú nielen historickú, ale aj krajinnotvornú hodnotu a dotvárajú aj dnes svojskú atmosféru Muráňa. Najstaršou

časťou je „Majer“, z ktorej vznikla v stredoveku obec. „Plac“ je malé námestie pred Obecným úradom a poštou, ktoré je križovatkou ciest smerom na Revúcu, Tisovec a Červenú Skalu.

V r. 1950 bol založený na Veľkej lúke pri Muráni žrebčín, kde chovali ťažné kone pre lesné hospodárstvo a armádu a šľachtili nové plemeno krížením hucula s plemenami fjord, hafling a norik. V r. 1995 bol uznaný šľachtiteľský chov „norika muránskeho typu“ a od r. 1997 bol vyhlásený chov génovej rezervy „norika muránskeho“.

Obec Muráň tvorí juhovýchodný vstup do územia Partnerstva. Leží vo výške 394 m. n. m. a jej chotár má rozlohu 10 315 ha. Dnes žije v obci 1300 obyvateľov. Obec je súčasťou **Gotickej cesty** prechádzajúcej historickými pamiatkami Spiša a Gemera - Malohontu. V obci sa nachádza pošta, reštaurácia a penzión Muráň. V bufete oproti kostolu si môžete pochutnať na výbornej muránskej špecialite - plnených buchty. V zime je v prevádzke 400 m lyžiarsky vlek priamo v obci. Pri nástupe na **Náučný chodník** vedúci na Muránsky hrad sa nachádza **Informačné stredisko Národného parku Muránska planina**.

Zaujímavosťami obce je **polodivoký chov koní na Veľkej lúke**, preslávnené **muránske buchty** alebo **Ródeo Muráň** – jedno z najväčších rodeí na Slovensku, od roku 1978 sa každoročne koná „**Zimný prechod Muránskou planinou**“, mimoriadne obľúbený je aj „**Horský duatlon**“ (beh, jazda na bicykli, beh).

Starosta: Ing. Roman Goldschmidt
049 01 Muráň 329
Tel./fax: 058 / 4881 029
e-mail: obec.muran@mail.t-com.sk
web: www.muran.sk

MURÁNSKA HUTA

Obec je najvyššie položenou obcou Revúckeho okresu. Na mieste dnešnej obce stála sklárska huta, patriaca muránskemu panstvu, ktorej vznik sa datuje medzi rokmi 1652 - 1670. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1691. V roku 1828 už mala obec 75 domov a 622 obyvateľov, ktorí sa živilí väčšinou prácou v lesoch, ale mnohí ešte aj po roku 1930 vandrovali ako zasklievači okien. Dominantou obce je klasicistický rímskokatolícky Kostol sv. Anjela strážcu z roku 1831. K obci patrí aj časť Predná Hora, nachádzajúca sa v očarujúcom lesnom prostredí. Môžete tu nájsť bývalý **reprezentačný kaštieľ Ferdinanda I. Coburga** s parkom, ktorý od roku 1951 slúži ako psychiatrický liečebný ústav. Neďaleko zámku stojí aj drevený **poľovnícky kaštieľ Coburgovcov**. Okrem iného na Prednej Hore môžete využiť aj jazdu na koňoch. Z obce je možné po značkovaných trasách podniknúť pekné výlety do národného parku Muránska planina. Chotár obce sa rozprestiera na 846 ha. Muránska Huta ležiaca v nadmorskej výške 703 m víta návštevníkov územia Partnerstva zo severovýchodu smerom od Červenej Skaly. V súčasnosti tu žije 200 obyvateľov.

Starosta: Ing. Robert Ševčík

Muránska Huta 2, 049 01 Muráň

Tel./fax: 058 / 4494 124

E-mail: muranskahuta@stonline.sk

Web: www.muranskahuta.ocu.sk

MURÁNSKA LEHOTA

Na území dnešnej obce sa v r. 1427 spomína osada Kisilswa - Malá Ješava. Osada zanikla koncom 15. stor. Obec Muránska Lehota je písomne doložená v roku 1453 pod názvom Lehota, vznikla na základe valaského práva na území Jelšavského panstva. Od 16. storočia sa stala súčasťou majetku pánov Muránskeho hradu. Obec leží na južnom okraji mikroregiónu Muránska planina v nadmorskej výške 388 m. V súčasnosti je v obci 101 domov a 245 obyvateľov, pri rozlohe chotára 789 ha.

Obyvatelia sa vo veľkom sa zaoberali chovom oviec. V 19. stor. sa živilí aj uhliarstvom, pracovali v hámroch a vyrábali šindle. Začiatkom 20. stor. pracovali v lesoch, zaoberali sa kováčstvom, tkáčstvom a košíkárstvom. V obci sa nachádza rímsko-katolícky kostol Narodenia Panny Márie z roku 1826. vyzdobený ručne vyrezávanými sochami neznámych majstrov. Obcou prechádza turistická značka **Cesta Márie Széchy**, spája júca hrady Fiľakovo a Muráň, ku ktorej sa viaže jedna z najznámejších romantických povestí Slovenského stredoveku o Muránskej Venuši.

Starosta: Miloslav Marčák

049 01 Muránska Lehota 83

Tel./fax: 058 / 4882 031

E-mail: obecmurlehota@stonline.sk

web: www.muranskalehota.webnode.sk

Obce - členovia partnerstva

MURÁNSKA DLHÁ LÚKA

Obec sa nachádza na hlavnej ceste spájajúcej Muráň s Revúcou. Obec vznikla začiatkom 14. storočia, ale územie už bolo pravdepodobne osídlené. Názov obce je doložený z roku 1357 ako Hoszszu Reth, Názov obce je odvodený od rozsiahlych pastvín, ktoré v minulosti slúžili Jelšavskému panstvu a od 16. storočia Muránskemu panstvu. Roku 1427 tu bolo 29 port. Obyvatelia sa venovali pastierstvu a pracovali na pílach a v hámroch. Ušli pred Turkami, 40 rokov bola obec pustá. Mor

v rokoch 1709 -

1710 si vyžiadala 440 obetí. Roku 1828 mala obec 138 domov a 1184 obyvateľov. V 19. storočí a 20. storočí obyvatelia pracovali v priemyselných podnikoch, v poľnohospodárstve, v lesoch a chodili na sezónne práce na Dolnú zem.

Dnes má obec výmer katastra 1865 ha a žije v nej 900 obyvateľov. V obci sú dominantnými stavbami dva kostoly. Rímskokatolícky Kostol sv. Michala archanjela bol postavený v 14. storočí v gotickom štýle. V 18. storočí ho barokovo upravili. Zariadenie v jeho interiéri pochádza z 19. a 20. storočia. Tolerančný klasicistický evanjelický kostol postavili pôvodne bez veže v roku 1787. Veža bola pristavaná až v roku 1863. Okrem týchto kostolov sa v obci nachádza aj baptistická modlitebňa. Občanom slúži kultúrny dom, dom smútku a funguje tu základná a materská škola, klub jednoty dôchodcov, školská knižnica a klub mládeže. V zimných mesiacoch sú k dispozícii lyžiarske vleky o dĺžke 450m, 300m a jeden detský vlek. Tieto vleky majú umelé osvetlenie a preto ich možno v prípade

dobrych snehových a poveternostných podmienok využívať aj vo večerných hodinách, žiaľ v posledných rokoch mu nepriali snehové podmienky. Obec leží v prekrásnej doline medzi vrchmi. Zo severovýchodu je to Petrov Vrch, Radzim, Zubová, Šturmanova Hora a z juhozápadu je to Poľan. Z obce je množstvo možností turistických vychádzok do okolitej prírody, napr. Lučanské, Muránska Zdychava, Korimovo, ale aj do vzdialenejších oblastí Muránska hrad, Veľká Lúka, Národný park Muránska Planina, Predná Hora.

Starosta: Ing. Marek Nosko

050 01 Muránska Dlhá Lúka 111

Tel: 058 / 4881 033, 0905 425 349

Fax: 058 / 4881 032

E-mail: obecmdl@centrum.sk

Web: www.muranskadlhaluka.sk

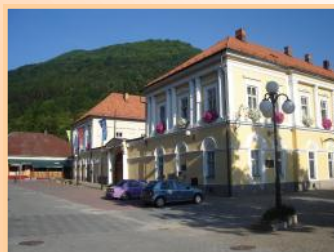
TISOVEC

Nachádza sa v údolí rieky Rimavy - tvorí južný vstup do Muránskej planiny. Počtom obyvateľov 4040 a katastrom na ploche 12 343 ha patrí medzi menšie mestá. Pomenovanie dostal od stromu tis, ktorý sa tu v minulosti hojne vyskytoval. Najstaršie osídlenie lokality Tisovec spadá do obdobia mladšej doby bronzovej. Prvá písomná zmienka o Tisovci sa nachádza v listine uhorského kráľa Karola Roberta vydané v roku 1334.

Štatút mesta získal Tisovec na rozhraní 15. a 16. storočia. Mesto bolo a je dodnes známe každoročnými Tisovskými jarmokmi. Dôležitým zdrojom obživy obyvateľstva v stredoveku bolo baníctvo. Ťažili sa drahé kovy - striebro, zlato, železná ruda a vápenc. Časté vojny a pustošenia narúšali rozvoj baníctva, preto si obyvateľstvo hľadalo aj iné zdroje obživy. Žirné lúky a výborná pastva na nich boli dobrým predpokladom pre rozvoj roľníctva, pastierstva, chovu dobytka a oviec.

História Tisovca je spojená s mnohými významnými slovenskými dejateľmi (Clementis, Daxner, Vansová, Pavol Jozefy a ďalší)

Panorámu mesta tvorí veniec hôr vápencového zloženia. **Vrch Hradová** s pozostatkami starého slovanského hradu a náučným chodníkom a Voniaca s endemitom Lykovcom muránskym. V okolí sú vynikajúce podmienky na pešiu turistiku, na cykloturistiku, hipoturistiku, zimné lyžovanie, paragliding. Z mesta vychádzajú 2 náučné chodníky – na Hradovú

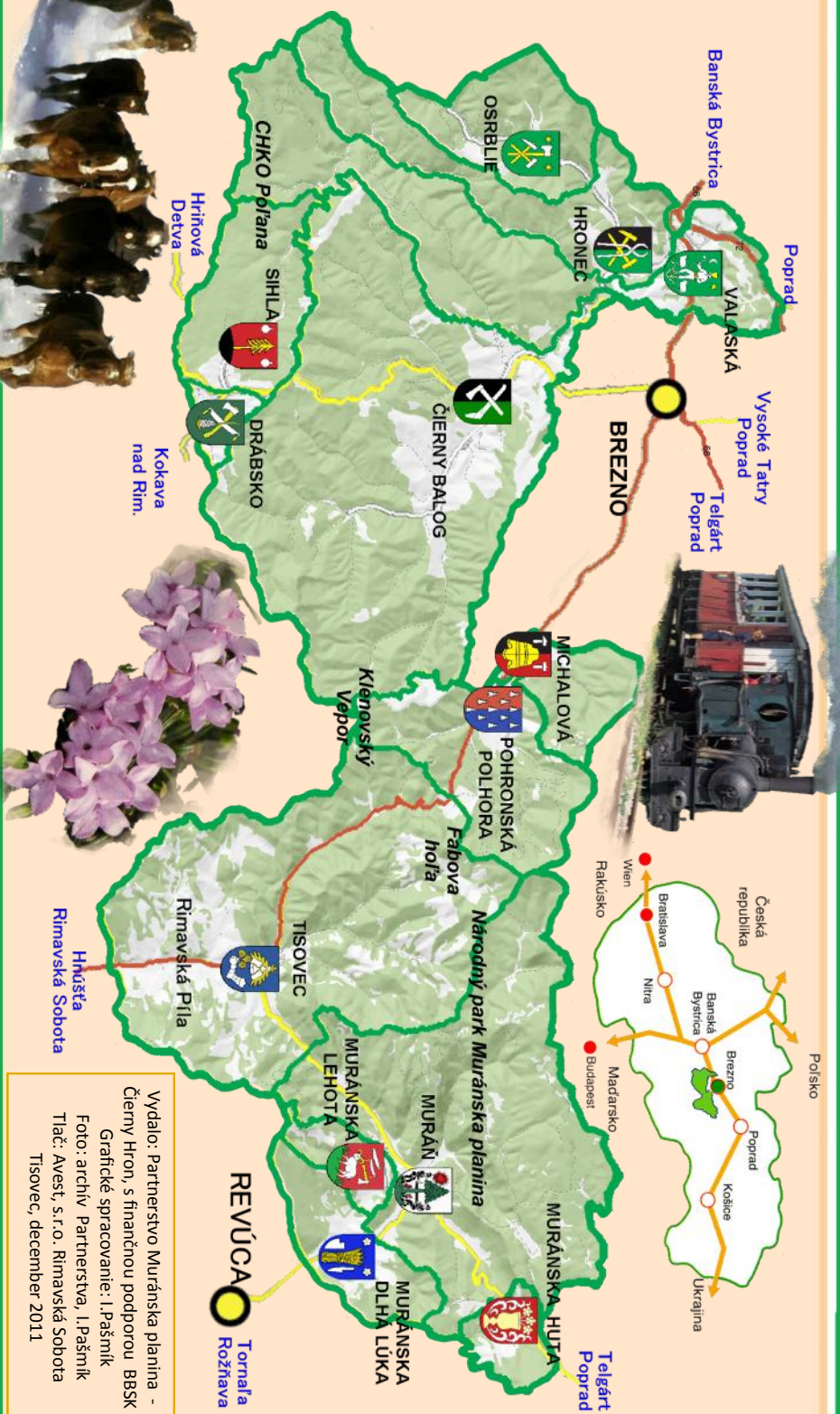
a na Trstie. Tisovec je kultúrnym a spoločenským centrom mikroregiónu Muránska planina. V budove radnice na poschodí je umiestnené **múzeum histórie Tisovca** a jeho okolia, v miestnom kníhkupectve sa nachádza **Turistické informačné centrum**. Mesto je každoročne organizátorom **Dní mesta Tisovca**, vo februári sa usporadúva **fašiangový maškarný sprievod** s muzikou a pochovávaním basy a trikrát ročne sa oživuje tradícia **Tisovských jarmokov**. Každý rok sa v Tisovci organizuje medzinárodné podujatie Off Road, Zimný výstup na Trstie, Jarný výstup na Hradovú, diaľkový turistický prechod Clementisovou cestou alebo turistický pochod Valikinou trasou.

Primátor: Ing. Peter Mináč
Nám. Dr. V. Clementisa 1, 980 61
Tisovec
Tel: 047/5493 236
Fax: 047/5493 286
E-mail: mesto@tisovec.com
Web: www.tisovec.eu

Partnerstvo Muránska planina - Čierny Hron

Vydalo: Partnerstvo Muránska planina - Čierny Hron s finančnou podporou BBSK
Grafické spracovanie: I. Pašník
Foto: archív Partnerstva, I. Pašník
Tlač: Avest, s.r.o. Rimavská Sobota
Tisovec, december 2011